

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Hungarológiai Tanulmányok Doktori Iskola, BBTE
1.4 Szakterület	kultúratudomány
1.5 Képzési szint	doktori képzés
1.6 Szak / Képesítés	filológiai doktorátus

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LSD1101 A kommunikáció antropológiája							
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Prof. Dr. Tánzos Vilmos / Dr. Huszthy Bálint							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Prof. Dr. Tánzos Vilmos / Dr. Huszthy Bálint							
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	2	2.6 Az értékelés módja	V	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	Szinteti záló
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám		melyből: 3.5 előadás		3.6 szeminárium	
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					
Konzultáció					
Vizsgák					
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám					
3.8 A félév össz-óraszámja					
3.9 Kreditszám	10				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	–
4.2 Kompetenciabeli	–

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> jelenlét (az előadásokon való részvétel) infrastruktúra (terem, tábla, laptop, vetítő)
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> jelenlét (az előadásokon való részvétel) infrastruktúra (terem, tábla, laptop, vetítő)

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C2.1: a különböző kulturális tények és jelenségek elemzéséhez szükséges alapfogalmak, elméletek és módszerek ismerete és alkalmazása</p> <p>C2.2: kulturális tények leírása és értelmezése többszemponútú kontextualizáción keresztül</p> <p>C2.3: szakspecifikus fogalmak és módszerek interdiszciplináris keretben való értelmezése</p> <p>C2.4: kulturális tények elemzésében érvényesíthető szempontok előnyeinek és hátrányainak felmérése megfelelő kritériumok alkalmazásával</p> <p>C3.1: a szaktudás átadásában (ti. annak ismertetésére, kifejtésére) legalkalmasabbnak vélt eljárások felismerése, valamint alkalmazásuk sajátosságainak és következményeinek tudatosítása</p> <p>C4.1: a néprajzi alapfogalmak, módszerek és elméletek (be)azonosítása, illetve meghatározása</p> <p>C4.2: a néprajzi irányzatok és módszerek fontosságának felismerése, sajátosságainak beazonosítása a kultúrakutatás tudománytörténeti kontextusában</p>
Általános kompetenciák	<p>CT1: A szakmai feladatok kijelölt határidőn belüli hatékony és felelősségteljes teljesítése/megvalósítása a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával (gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar népi kultúra különböző területein fellelhető, gyűjthető és értelmezhető jelenségek áttekintése; lehetséges kutatási témák körvonalazása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása).</p> <p>CT2: csoporton belüli, illetve személyközi (interperszonális) kommunikációs készségek fejlesztése és a csoportmunka keretében felvállalható szerepek kialakítása</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a vallásos kommunikáció antropológiájának elméleti kérdéseivel és fontos kultúrtörténeti formáival a kezdetektől napjainkig.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> a szakterminológia és különböző elméletek, irányzatok ismertetése, a rájuk vonatkozó tudnivalók elsajátíttatása a vallásos kommunikáció elemzésével foglalkozó elméletek és módszerani irányzatok áttekintése, valamint a metodológiai alkalmazhatóság szemléltetése lehetséges kutatási témák felismertetése, beazonosítása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása tanulmányírás és recenzió-készítés

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. téma (október 11.) Bevezetés. A vallásos kommunikáció és médiumai	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
2. téma (október 25.) A platoni képfelfogás. A keresztény neoplatonizmus.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
3. téma (november 8.) A vallásos kommunikáció 1. A szó	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
4. téma (november 15.) A vallásos kommunikáció 2. Az írás	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés	
5. téma (december 6.)	frontális előadás	

A vallásos kommunikáció 3. Divináció, látomás, csoda	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
6. téma (január 17.) A vallásos kommunikáció 4. A rituális kommunikáció.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
II. modul (dr. Huszthy Bálint) Nyelvfilozófia és nyelvpolitika Vajon mire való az emberi beszéd? Egyfajta filozofikus megközelítésben semmire. Egyetlen beszéd szervünk sincs, melynek elsődleges funkciója a beszéd lenne, és az állatok is maradéktalanul képesek beszéd nélkül kommunikálni. Van hát értelme az emberi nyelveknek? Ehhez hasonló kérdéseket boncolgat ez a kurzus, többféle megvilágításból, nyelv és politika összefüggéseit is feltérképezve. 1. téma (október 18.) Nyelv és gondolkodás, nyelv és politika összefüggései	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
2. téma (november 1.) Nyelvváltozatok és nyelvi attitűdök, a beszéd „haszna”	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
3. téma (november 22.) Vissza tud-e hatni az írott nyelv a beszélt nyelvre?	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
4. téma (november 29.) A nyelvpolitika és a nyelvi tervezés feladatai és színterei	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
5. téma (december 13.) A sztenderdizáció folyamata: miért van szükség köznyelvre?	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
6. téma (január 10.) Nyelvpolitikai esettanulmányok a világból	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
Könyvészet <ul style="list-style-type: none"> • 1. modul: • Arasse, Daniel: <i>Ars memoriae és vizuális szimbólumok: a képzelet kritikája és a reneszánsz vége</i>. In: Pál József (szerk.): <i>Az ikonológia elmélete</i>. Szeged, 1997. 115–156. • Duby, Georges: <i>A katedrálisok kora</i>. Művészet és társadalom. 980–1420. Budapest, Corvina Kiadó, 2005.. • Keszeg Vilmos–Peti Lehel–Pócs Éva: <i>Álmok és látomások a 20–21. századból</i>. Szöveggyűjtemény. I. kötet. L’Harmattan – PTE Néprajz–Kulturális Antropológia Tanszék, 2009. • Ong, Walter: <i>Szóbeliség és írásbeliség</i>. Budapest, Gondolat, 2010. • Platón: <i>Phaidrosz</i>. In: <i>Válogatott művei</i>. Budapest, Európa Könyvkiadó, 1983. 495–567. • Pócs Éva (szerk.): <i>Test, lélek, szellemek és természetfeletti kommunikáció</i>. Vallásantropológiai fogalmak tudományközi megközelítésben. Budapest, 2015. • Szőnyi György Endre: <i>Pictura & Scriptura</i>. Hagyományalapú kulturális reprezentációk huszadik századi elméletei.		

Szeged, JATEPress, 2004. 53–74.; 203–227.

- Turner, Victor: *A rituális folyamat: struktúra és antistruktúra*. Budapest, Osiris Kiadó, 2002.
- Waal Malefijt, Annemarie de: *Religious Communication*. In: Religion and Culture. An Introduction to Anthropology of Religion. Waveland Press, USA, 1989. 196–227.

2. modul szakirodalma:

Tanulmányok vagy könyvfejezetek (kötelezően ajánlott):

Crystal, David (2003). *A nyelv enciklopédiája*. Budapest, Osiris. Fejezetek: Nyelv és gondolkodás (25–28), Nyelvi tervezés (454–457).

Sándor Klára (2006). Nyelvtervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés. In: Kiefer Ferenc (szerk.), *Magyar nyelv*. Budapest, Akadémiai, 958–995.

Szépe György (1984). Jegyzetek a nyelvi tervezésről és a nyelvpolitikáról. *Általános Nyelvészeti Tanulmányok* 15: 303–329.

Wardhaugh, Ronald (2002). *Szociolingvisztika*. Budapest, Osiris. Nyelvtervezés c. fejezet: 311–331.

Kézikönyvek (egy-egy szemináriumra választható fejezettel):

Devitt, Michael & Richard Hanley (2006). *The Blackwell Guide to the Philosophy of Language*. Malden, Blackwell.

Ferguson, Gibson (2006). *Language Planning and Education*. Edinburgh, Edinburgh University Press.

Kaplan, Robert B. & Richard B. Baldauf (1997). *Language Planning: From Practice to Theory*. Clevedon, Multilingual Matters.

Lycan, William G. (2000). *Philosophy of Language: A Contemporary Introduction*. London, Routledge.

Miller, Alexander (1998). *Philosophy of Language*. London, Routledge.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. téma A szemináriumi témakörök, olvasmányok ismertetése, a gyakorlati tennivalók/feladatok megbeszélése. Könyvészet és kézikönyvek.	interpretatív magyarázat	- Minden hallgató tart egy saját szemináriumot (kb. 45 perc a beszélgetéssel együtt) saját maga által választott témából.
2. téma A platóni képfelfogás. A keresztény neoplatonizmus. A ferences szellem. A gótika.	kiselőadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	
3. téma A középkori bestiáriumok. A középkor térképei. Ördögmegképzetek a középkorban	kiselőadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	
4. téma A középkor eszkatologikus időfelfogása. A paradicsom és a pokol. A földi paradicsom képei	kiselőadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	
5. téma A 18. századi erdélyi protestáns templomok kazettás	kiselőadás leíró, értelmező és okfeltáró	

menyezetei. A bukovinai kolostorok ikonográfiai ábrázolásai. A máramarosi román fatemplomok képei.	magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	
6. téma A romantika képszemlélete. A romantikus giccs.	kiselőadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés online	
II. modul Az előadások témáját követik, változatos, interaktív feladatokkal. Az első alkalmon a hallgatók kiválasztanak egy saját maguk által feldolgozandó nyelvfilozófiai vagy nyelvpolitikai témakört, és az utolsó két szemináriumon bemutatják egy „minikonferencia” keretén belül. A téma lehet a szakirodalomban szereplő kézikönyvek egy-egy fejezetének feldolgozása, vagy önálló kutatás is.	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés és megbeszélés	
<p>Könyvészet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Burckhardt, Titus: <i>Chartres és a katedrális születése</i>. Budapest, Arcticus Kiadó, 2001. • Culiănu, Ioan Petru: <i>Călătorii în lumea de dincolo</i>. Iaşi, Polirom, 2002. (Eredeti kiad.: <i>Out of This World</i>. Otherworldly Journeys from Gilgamesh to Albert Einstein. 1991.) • Duby, Georges: <i>A katedrálisok kora</i>. Művészet és társadalom. 980–1420. Budapest, Corvina Kiadó • Eco, Umberto: <i>Művészet és szépség a középkori esztétikában</i>. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2007. 65–87. (zene, szám, harmónia), 104–147. (egyetemes allegorizmus), 233. old. et passim (noplatonizmus) • Gandillac, Maurice de: Pszeudo-Dionüsziosz. In: Gerhard Ruhbach–Josef Sudbrack: <i>Nagy misztikusok</i>. Budapest, Kairosz Kiadó, 2005. 79–94. • Gombrich, E. H.: <i>Icones symbolicae</i>. A szimbolikus kifejezés filozófiai és ezek hatása a művészetekre. In: Pál József (szerk.): <i>Az ikonológia elmélete</i>. Ikonológia és műértelmezés 1. Szeged. 1997. 31–114. • Sabira Stahlberg: <i>Moon Soon</i>. Helsinki, Colorit. 2023. 		

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

<ul style="list-style-type: none"> • Az ARACIS kritériumainak megfelelően a doktori iskola együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp az erdélyi múzeumokkal és a Kriza János Néprajzi Társasággal. • A tantárgy tartalmilag összhangban van mind az érvényben lévő hazai tanrend tanegységeivel, mind a magyar és nemzetközi felsőoktatási intézményekben oktatott (azonos vagy hasonló) tanegységekkel • a tantárgy tartalma a nemzetközi és a magyar néprajzi és nyelvészeti szakirodalom klasszikus és kortárs kézikönyveire, forráskiadványaira és periodikáira egyaránt alapoz • a tanegységért felelős egyetemi oktatókat az érintett tudományterületek szakembereként tartják számon (1. tudományos cím, publikációs lista, hazai és nemzetközi konferenciaszereplés)
---

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	<ul style="list-style-type: none"> • 1. modul: az előadások és a szemináriumok alkalmával elhangzottak, illetve 	- <i>Kollokvium</i> a kurzus anyagából az óravázlatok és az előírt szakirodalom alapján	50%

	<p>megbeszéltek alapos ismerete;</p> <ul style="list-style-type: none"> • az ajánlott irodalom áttekintése • a félév során megbeszélte témakörökről alkotott saját vélemény kinyilvánítása és argumentálása <p>2. modul: Az előadás és a szeminárium egy közös jegyet fog alkotni az órai aktivitás, a választott téma bemutatása és egy abból írt beadandó dolgozat figyelembevételével.</p>		
10.5 Szeminárium	<p>1. modul</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktív jelenlét • munkavégzés, magatartás • önállóság • együttműködés • hatékonyság • a kijelölt írásbeli feladatok elvégzése (szerkezet, tartalom, szakirodalmi hivatkozás)	- <i>Szeminárium</i> vezetése és szemináriumi <i>dolgozat</i> (7–8 oldal = 15 000 N) bemutatása.	50%
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none"> • a kurzus alapfogalmainak ismerete és adekvát használata • a kurzus témaköreinek alapvető szakirodalmában való tájékozottság • a vállalt szemináriumi téma bemutatása, a kérdés szakirodalmában való tájékozottság • a szemináriumi dolgozat elkészítése és határidőre történő elküldése			

A kitöltés időpontja	Az előadásért felelős tanár aláírása	A szemináriumért felelős tanár aláírása
2024. szeptember 1.		

Intézeti jóváhagyás dátuma	Intézetigazgató
2024.09.03.	Dr. habil. T. Szabó Levente

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY

TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail: lett@lett.ubbcluj.ro

--	--